

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-nyilvtér-és felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitsoz terfogatá 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvtér:

Egy sor 20 kr

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A költségvetés.

Szabadalmas Rimaszombat r. t. városának költségvetése a jövő 1889-ik esztendőre a polgármesteri hivatalban közszemlére 15 napig volt kitéve. A város adózó közönsége tehát két hétig tanulmányozhatta a község háztartásának évi költségeit s azokra vonatkozó észrevételeit a záros határidőn belül megtehette.

E költségvetésben a következő összegeket találjuk:

Kiadás	103.513 frt 06 kr.
Bevétel	99.528 frt 24 kr.
Fedezetlen hiány	3.984 frt 82 kr.

Tehát majdnem négyezer forint defizit, melynek fedezésére a városi közgyűlés fog új jövedelmi forrásról gondoskodni.

Bár élénken sajnáljuk, hogy a város háztartásának költségeiben nincs meg a kívánt egyensúly, de mert a kiadások rovatában egyetlen tétel sincs olyan, melyet a mostani viszonyaink között mellőzni, vagy lejjebb szállítani óhajtanánk: nem mondhatunk rá egyebet, mint azt, hogy a város atyái az egyensúly megbillenésének dacára is, a jövő év költségvetését az elodázhatlan szükséghez képest, helyesen állították össze.

A fedezet módjára nézve azonban vannak aggodalmaink. A számvevőségi jelentés az egyes tételek indokolása után a négyezer forintnyi hiány fedezésére a következő javaslattal áll elő: először vettessék ki községi pótdadó. A mennyiben pedig ez nem volna kivihető, a takarékpénztár részére a jövő évben fizetendő 10000 forintból ne fizetessék vissza több mint 6000 forint s így a 4000 forintnyi hiányt ez összeggel fedezhetjük. Azután megszüntetendők ajánlja a bikartást, a polgári olvasókör házbérének fedezését s a paritás kedvéért a kaszinó helyiségeinek bérbeadását jövőre eszközölni óhajtja.

Ezek azon módok, melyeknek segítségével a számvevőség megakarja szüntetni a defizitot, s a melyek közül a városi tanács kedvére kiválthatja a legalkalmasabbakat.

Kétségtelen, hogy vannak a költségvetésben oly feltételek, melyek városi polgárságunk javára nem egyenlő mértékben szolgálnak, ilyenek a bikartás, továbbá a két kaszinó részére nyújtott kedvezmény. De főleg az utóbbiakra nézve kötelességünknek tartjuk megemlíteni, hogy ha nem mutatkoznak is közszükségletnek, speczialis körülményeinknél fogva azoknak megszüntetése kulturális szempontból végzetes volna.

A nemes városi tanácsnak meg kell gondolnia azt, hogy városunk a magyarságnak ugyszólván végvára, hol a magyar nemzeti kultura nemzetiségi aspirációkkal még nincs megfertőztetve, — itt tehát a közművelődési tényezőknek fentartása még áldozatok árán is szükséges. A kaszinóknak adott kedvezmény megvonása e két kulturintézmény lételet megingatná. Jusson csak eszünkbe az egyik kaszinónak tavalyi közgyűlése, melyen a tagoknak egy jelentékeny része azon óhajának adott kifejezést, hogy a tagsági díjlesztállítassék, mi annyit jelent, hogy a mostani díj is terhes; de ha a helyiségekért jövőre házbért kell fizetni: a tagsági díj a mostaninál is még magasabb lesz. Ép így a polgári olvasókör tagjai is jövőre magasabb díjat fognának fizetni, ha eddig élvezett házbérük megvonatnék. Ennek logikai következménye mindkét részről az volna, hogy a megélhetés terheitől amugy is eléggé sújtott egyének a kaszinói élettől visszavonunálnak.

Nem hangsúlyozhatjuk tehát eléggé, hogy e két kultur intézmény fentartása még áldozatok árán is valóságos szükséglet s hisszük is, hogy a város atyái a javaslat foganatosításához nem fognak hozzájárulni.

Nem marad tehát hátra egyéb, mint a hiányt, vagy a takarékpénztári kölcsön részletes visszafizetése — vagy a községi pótdadó kivetése által fedezni. Mindkét mód lehetséges és célravezető. Első azért, mert a kölcsön-szerződés a részletfizetést megengedi s a költségvetés szükségletének VI. pontja alatt oly átmeneti kiadások, beruházási költségek fordulnak elé, melyek előreláthatólag a következő évek költségvetéseiből

hiányozni fognak s így speciálisan csak ép a jövő évet érdeklik, mi az 1889-iki évre majdnem 4000 frt megtakarítást von maga után s ez lehetségessé tenné azt, hogy a takarékpénztár követelése akkor teljesen kiegyenlítettessék.

A második mód, t. i. a községi pótdadó kivetése, szintén lehetséges már a jövő évtől kezdve. Ezt előbb, utóbb ugy sem kerülhetjük ki. Az árkádai állapoton már a 6%-os tűzvéradó is csorbát ejtett; a város jövedelmei a regale-jog megváltása által valószínűleg esökkenni fognak, míg a kiadásokban ilyenforma remények aligha kecsesgetnek, s így a községi pótdadó kivetése csak időkérdés, mert a mi késik az el nem marad, s így nemsokára városunk is azon városok sorába fog tartozni, melyeknek polgárai véres verejtékkel szerzett vagyonukból fogják fedezni közös kiadásukat. Ez különben honpolgári kötelesség, mely alól mai napság alig egy-két város képes kivonni magát egész Magyarországon.

Garasos takarékoskodás.

Alkotmányos életünk óta, alig alkotott hasznosabb és népünk anyagi helyzetének javítását célzó törvény, mint a póstatakarékpénztári törvény.

Népünk, faji természeténél fogva lassan szokik a takarékoskodáshoz, ez ősi baj; a fiatalabb nemzedék azonban, továbbá a hivatalnokai kar, valamint a munkás osztály, már a takarékoskodás ösvényére lépett. El fog jönni azon időpont is, melyben a gentryről, a magánzókról, iparosokról és a földmívelő osztályról is ez örvendetes tény mondhatjuk el.

Minden kezdet nehéz. Róma sem épült fel egy nap alatt, épen ezen szempontból indulva ki, alapos reményeink vannak arra, hogy a póstatakarékpénztár nálunk is fel fog virulni és terjeszteni fogja népünk között az anyagi gondokkal való könnyebb küzdelmet, mert lehetetlenség, hogy ha mindenben utánzó vagyunk a nyugatnak, hogy távol tarthassuk magunktól az észszerű takarékoskodást.

Az osztrák tartományokban a póstatakarékpénztárba, tekintet nélkül a visszafizetésekre folyó év szeptember havában befolyt 1.220.360 frt 14 kr. A francziák

T Á R C Z A.**Két eszme hazánk történetében.**

(Folytatás)

Mínél magasabbra emelék azonban a Hunyadiak hazánkat, annál szembetűnőbb a hanyatlás a Jagellók alatt. A belső küzdelmek és anyagi hanyatlás mellett természetes, hogy egyre nehezebbé vált a függetlenséget külső támadások ellen megvédeni. Nyugat felé, az egyre nagyobb hatalomra emelkedő s hazánkra egyre nagyobb igényeket tartó Habsburgház irányában már nem is védte nemzetünket királyi családja, sőt családi szerződés által rendelkezett vele, megsértvén annak szabad királyválasztási jogát, holott maga is így nyerte uralmát. Ez ellen aztán a nemzet az 1505-ki rákosi országgyűlés ismeretes nemzeti királyválasztásáról szóló törvényezikkével védte magát. E viszonyok tehát már két évtizeddel előbb magunkban rejték a mohácsi vész után beállott kettészakadás magvát. De a török ellen sem volt képes a Jagellóház hazánkat megvédeni. Nándorfehérvár 1521-iki eleste megnyitotta a török betörés kapuját, melyen át az ország belsejébe hatolhatott 1526 ban.

De a mitől még ekkor a török is megkímélte a nemzetet, a király halála alkalmul szolgált a már 1505 óta nyilvánuló nemzeti ellentét alapján keletkezett kettészakadására s ennek következtében nemzeti függetlenségünk s alkotmányos szabadságunk minden eddigimel nagyobb veszélybe sodrására. Azon körülmény ugyanis, hogy hazánk oly uralkodó családot választott, melynek többi országai abszolút uralom slatt álltak, hozta létre azon törekvést, hogy hazánk is ezen országokkal egybeolvasztassék s azok módjára kormányoztassék, megfosztván önálló államisága s nemzeti függetlenségétől. Ismeretes a háromszázados küzdelem, mely ez által keletkezett a nemzet és uralkodó családja között.

E mellett azon tény, hogy Szapolyai János uralma fentartásáért a törökhöz fordult segélyért, veté meg a törökfoglalás alapját s ezzel kapcsolatban az erdélyi fejedelemiséget. Így az ország területe másfélszázadon át három részre szakadt, a lakosság pedig német és törökpartra oszlott. Még bonyolodottabbá tévé a helyzetet a

vallás ügye. A nemzeti függetlenség eszméjének nagy szerencsésjére a protestantizmus a magyarságban mély gyökeret vert s így a vallásszabadság eszméje erős szövetséges társa lett a nemzeti szabadság eszméjének. És míg a protestantok a török segítségére támaszkodva az alkotmányos szabadság biztosítását teszik küzdelmeik főcéljává: addig a ka-holikus-német párt a dynastia hűségében a török kiverése által az ország területi egységének helyreállítását hirdeti előbbvalónak. Míg a protestant-törökpárt azt veti az ellenpárt szemére, hogy veszni hagyja az alkotmányt, a szabadságot, addig a katolikus-németpárt azzal vádolá am azt, hogy veszni hagyja, sőt a török kezére játssa az országot.

Valóba nagy, a létérdekeket érintő küzdelmek voltak ezek. Kezdetben a protestant-törökpárté a diadal, Boeska, Bethlen s I. Rákóczy György mozgalmaiban s biztosítja az alkotmányos és vallási szabadságot. De fordul a korszak s a Wesselényi-féle összeesküvés vérbefojtása után ismét elvész mindez s ugylátszik, a bécsi kormány célt ért.

De erre erősebb lesz a törökpárt, mint bármikor előbb s előáll Thoköly. Ez újabb fordulat az alkotmány helyreállítását vonja maga után s a kormány a németpárttal megkezdé a felmentési harezot, visszafoglalja Budát, az alföldet és visszszerzi Erdélyt, bár külön kormányzatát meghagyja. A török kiverése magával hozza az örökös királyság elfogadását, de az alkotmány és vallásszabadság újabb elnyomása még egyszer fegyverre szólítja a nemzetet, mely II. Rákóczy Ferenc zászlói alá sorakozik. Az annyi küzdelemben kimerült nemzet végre elfogadja a szatmári békét (1711.) s kibékül uralkodó-családjával, bár ujonnan törvénybe ígatott alkotmányos és vallási szabadsága inkább csak papíron létezik, mint a valóságban. A nemzet függése Bécsből egyre nagyobb lesz, míg II. József törekvése ismét veszélyezteté a függetlenséget. Majd az 1790/91-ki országgyűlés még határozottabban kimondja hazánk önállóságát, mint előbbi törvényeink; az eredmény azonban most sem jobb, mint előbb. Ismét abszolútizmus uralkodik 1825 ig, midőn megindul a reformmozgalom, mely az 1848/9 ki szabadságharezra vezet. Tudjuk, végre az utolsó abszolút-kormányzat s az 1867-ki kiegyezés következik.

Ekkép nemzeti függetlenségünk és alkotmányos szabadságunk annyi nehéz s oly hosszú küzdelem után ma ismét fennáll s legdrágább nemzeti kincsünk. A küzdelemnek azonban még nincs vége. A történelem megtanít bennünket rá, hogy a diésőség legfényesebb napjai után is bekövetkezhethetnek vészes sötét idők, midőn a legmagasztosabb eszméket is megsemmisülés fenyegeti. Hazánk függetlensége s szabadsága, őseinktől reánk maradt azon legdiésőbb eszme, melynek megtartásáért küzdeni, mindnyájunk legszentebb kötelessége.

II.

Midőn Géza fejedelem népének nyugati műveltségre való terelését megkezdé, ezzel egyszermind kijelölte annak, már lakhelye földrajzi helyzetéből kifolyó, világtörténelmi hivatását, mely nem egyéb, minthogy a nyugati műveltséget, melynek részesevé lett, a miveletlen kelet ellenében megvédje s ez irányban tovább terjessze.

Valóban nagyszerű hivatás, különösen oly népre nézve, mely maga is kelet népe s Európába vándorlása után maga is egy századon át dulá nyugatot.

Szinte ugy látszik, hogy a keresztény műveltség ellen elkövetett büneiért az által kellett bűnhődni, hogy utóbb hosszú századokon át éppen ő legyen annak védő bástyájává, vérevel fizetvén meg azon sok vért, melyet pusztítás és rablás céljából kiontott. Ugy járt, mint Saul, ki a keresztényesség dühös üldözőjéből annak leghatalmasabb apostolává lett.

Természetes, hogy mielőtt nemzetünk e hivatása teljesítését megkezdheté, előbb önmagának kellett nyugat műveltségét, elsősorban a keresztényen vallást elfogadnia. E tekintetben, mint már említők, Szent István a fő-érdem, bár még utána is nyilvánult némi visszahatás a titkon ősi vallásukhoz szitók részéről, de többé nem volt képes a megerősödött keresztényiséget megtörni. Szent Lászlónak a kunok s bessenyők ellen vívott harezaival pedig kezdetét veszi az idegen, még pedig első sorban rokon népek ellen folytatott nehéz küzdelmeink sora a nyugati műveltség védelmében.

De nem pusztán harcokban nyilvánul e működés. Magasabb célt kívánnak szolgálni királyaink, a műveltség terjesztését a hit és tudomány erejével. Ez eszmének

Julius havában félre tettek 14 952,266 franc és 47 centet. A németalföldi póstatakarékpénztárnál ugyancsak július havában elhelyeztek 886,948 forintot. A svédországi póstatakarékpénztári kimutatás szerint augusztusban megtakarítottak 1.947.698 forintot. Nálunk pedig az ország kilencz pósta- és távirat-igazgatósági kerületében összehordott népünk 275.057 forint és 07 krajczárt.

Hátra maradtosságunk minden esetre szembeszökő, de nem szabad felednünk, először, hogy a mi póstatakarékpénztárunk az említettek között a legfiatalabb, és másodsor, mi földműves ország vagyunk, iparunk csak most kezd igazán fejlődni s izmosodni, holott az osztrák tartományokban, Franciaországban, Németalföldön és Svédországban legmagasabb virágzást él.

Hogy a közel jövőben boldogulhassunk, kivétel nélkül mindnyájunknak el kell kezdeni a takarékoskást, mert nem tudhatjuk mit rejt magában a jövő, mit hoz számunkra a holnap. Mindenre legyünk készen, és ha készen vagyunk, bátran szemébe nézhetünk mindenféle előre nem látott meglepetésnek. Dohány, boroeska, kártya mellett félrethetünk valami, és a krajczárok csak egy évtized leforgása alatt is bámulsatos tökévé nőhetnek ki, mellyel segíthetünk nemcsak magunk, hanem gyermekeink corsán is — némileg.

A póstatakarékpénztárt, mint olyant, a hol már öt krajczárjával kezdődik a takarékoskodás, eléggé nem ajánlhatjuk iparosaink s földművelő népünk figyelmébe. Egy kis jóakarát, nemes ügybuzgalom mellett iparosaink megérthetik azt az időt, hogy szabad szárnyra eresztett gyermekeik meg fognak tudni állni saját lábukon, nem lesznek kényszerítve mindjárt az önálló élet kezdetén adóssággal küzdelembe, mely gyakran boldogulásukat teljesen megakasztja. Fiatal iparosnak ha elkezdik mesterségeiket, váltó pénzben kezdik, lakodalmaikra is a pénztár nyújt hitelt.

Nem jól van ez így polgártársak! Meg kell fordítani a dolgot, mert az adósság nagy gond, a gond elveszi a munkakedvet, a hol pedig munkakedv nincs, ott már az ajtón kopogtat a nyomorúság, a tönkremenetel.

A keresztyének igen bölesen eszelecszik, ha a keresztesel alkalmával a gyermekek adni szokott ajándékot a póstatakarékpénztárba helyezik el, és a könyvecskét adják ajándéknak; nehéz megélhetési viszonyok közt mozgunk, hanem azért nem tartom lehetetlennek, hogy a szülők, gyermekeik neve- és születés napjára, sátoros ünnepek alkalmával ötven-ötven krajczárt be ne tehetnének a póstatakarékpénztárba. Ezenként ugyszólván játszva félre lehet tenni, egy egy gyermek számára öt, mond öt forintot, mely husz év alatt, kamat nélkül 120 forint. Ez összeggel már lehet valamit kezdeni, a kamatból jut valami a lakodalomra is, a földművelő legény fia pedig elkezdheti a földművelést.

A privát pénzügyeknél elhelyezett pénz törvényes uton és formák által lefoglalható, de a póstatakarékpénztárba elhelyezett tőke még a végrehajtóra nézve is ne bántás virág, a törvény kimondja, hogy az hozzáférhetetlen, le nem foglalható. Maga a magyar állam felelős érte, tehát Amerikába ki nem vihető, vagy ha ki viszik is — az állam megtéríti minden krajczár hiánya nélkül. Vidonyi József.

A hétről.

Tizenegy fok hideg november elején! Igazuk van az óregeknek: még az idő sem olyan most, mint hajdanában, abban a régi jó világban, melyet könnyes szemekkel

hódol Szent László, midőn a hazánkhoz kapcsolt Horvátországnak a keresztyén hitben még ingadozó népét abban megerősítendő, a zágrábi püspökséget alapítja s midőn a legyőzött kúnok egy részét, a mai jászokat telepítvén, szintén a keresztyén vallásra téríti. Utódaik is követik e példát. Kálman Dalmácia mellett már Boszniaiban is hódít s az ő idejére esik a palóczok. II. Istvánra pedig a bessenyők tömegesebb beköltözése és keresztyén vallásra térítése.

A görög beavatkozásról láttuk, mily veszedelmes törekvés volt az nemzeti függetlenségünkre nézve, itt hozzá tehetjük, hogy sikerre jutása esetében bizonyára veszedelmessé vált volna a nyugati művelődésre nézve is. Így a törekvés ellenében függetlenségünk megővése érdekében a nyugati műveltség védelmével. Elégig igazolja ezt azon egy körülmény is, hogy a Konstantinápolyban görög nevelésben részesült III. Bélát a nemzet nagy része oly bizmatlanul fogadta trónraléptekor.

E veszély megszüntése s a görög császárság gyengülésével délkelet felé terjeszti ki hazánk főhatóságát, a politikai szempontok mellett a katolikus vallás terjesztése képeztvén királyaink célját. Az Árpádok közül Imre majd a massói és szörényi bánok alapítása által IV. Béla szerzettek maguknak ez irányban érdemeket.

Az e korban a szent föld elfoglalására irányult általános európai mozgalomban nemzetünk igen csekély mértékben vett részt. Saját önállóságának megővése s belső bajai még akkor is nagy nehézségeket okoztak volna, ha népünkben nagyobb lett volna a vallási rajongás, a mi pedig nem volt meg. Így II. Endre keresztes hadjárata teljesen sikertelen maradt.

Sokkal nagyobb feladat várt hazánkra a tatárok Európába törésével szemben. Nemesak függetlenségét, sőt létét, hanem az egész nyugatot védelmező s ez még feláldozó őt minden segítségre nélkül. Egy magában szállott síkra az iszonyú áradat ellen s bár fel nem tartóztatható, a gondviselés elég gyorsan megszabadította a véstől, hogy ismét s erősebben nyeljt álljon hivatása további teljesítésében. IV. Béla ekkor nyugati betelepítők mellett a harezias kúnok befogadása által növelte az ország hadi erejét. Szükség is volt rá, mert a tatárok ismételtlen fenyegettek, sőt Kún László idejében az elé-

mekkel szoktak említeni. A szt. mártóni (nevezetességek közül is már csak a kövér lúd maradt meg, mint olyan, melyre az új időknek semmi befolyása nincs, mert a lúdak a korral együtt haladnak. Az emberek azonban az idővel csak járnak, de kort, mai napság nem teremteneik. minek valóságos bizonyítéka az, hogy társadalmunkban az új kor még mindig nem született meg. De minek is születnék meg, mikor ez csak egy pár jámbor szándéku skriblernek ohajtása, kik a tollforgatáson kívül egyébbhez nem igen értvén, író asztaluk mellett nem igen ismerik a világ valódi állását, — nem örülnek annak a mi van s szeretnének valami olyat, a mi nekik kivitele lehetetlen. Könnyű nekik tizenegy fok hideg mellett a meleg szobában tervezgetni, míg mások a bureaukban az emberiség javának előmozdításán fáradoznak, vesződnék, s ha a bureaukból kikerülnek, megtépett lelki állapotban keresik a szórakozást! Könnyű a skriblernek egy eszmét dobni az emberiség piacára (ha van neki), hogy rágódnak rajta (azok a kiket érdekel), de mikor a hivataloskodás anyira elrontja az ember gyomrát, hogy még az eszméken se kíván rágódnai! Bizony jobb is azt a tollat sarokba dobni s helyette kapát, vagy — dákot fogni a kézbe s eszmék helyett a golyókat lökdödni, mert e mellett győzelem vagy bukás esetén is lehet élvezni eleget.

Hanem a mit elmulasztanak a nagyok, helyreállítják a kiesik s így az a vád is elesik, hogy nem haladunk a korral. Ők rendeznek műkedvelő-előadást élő képeket s egy egész estén át mulattatják a papákat, mamákat, bácsikat és néneket. Kötönyben értenek hozzá mert az, a ki e rendkívüli tudományokba beavatta őket, maga is kitűnően érti e művészetet. A közönségnek pedig hármias haszna van belőle: először mulat rajta néhány órán keresztül s így ez idő alatt is nem szekirozza az a kötelesség, melyet elmulasztott megtenni; másodsor gyönyörködik saját gyermekeinek elevenségében legalább addig, míg a szeretetreméltó teremtesek abban a korban vannak, mikor még az ügytelenség is kedvessé teszi őket, — s harmadszor nagy lelki megnyugással szolgál az, hogy a kis műkedvelők révén a közművelődési egyesület néhány forinttal gyarapszik. Es kivált ez utóbbinak nagy értéke az által lesz nyilvánvalóvá, hogy így közönségünknek azon része is kénytelen részt venni a magasztos hivatás betöltő tőke szaporításában, a mely eddig vagy vonzalom hiányból, vagy figyelmetlenségéből, vagy esőkönyösségből e nemes egyesületnek nem tagja. Ki hinné, hogy a kis műkedvelők egyszerre egész Rimaszombat városának közönségét lefőttek? A kurta szoknya tul tett az uszályon, a lámpaláztól nem ijedtek meg. Tessék most már a nagyoknak próbálni, hadd lássuk azokon a világot jelentő deszkákon hány forintot tudnak valamely jótékony czéjra összegyűjteni.

Valóban szomorú jele az időknek, midőn a barna fiúk balsors-üldözött vezetője vállalkozik arra, melyre egy időben közönségünk legintelligensebb vezetői is csak késés reménytel vállalkoztak: társadalmi életünk legelőkelő helyiségében a kaszinóban „thea-zenestélyt“ rendezni. A tisztelt ház komplot volt addig, míg az utolsó naturbela végzetes nyilat is lejátszták, de nyolcz óra tájban a sorok rettenetesen ritkulni kezdetek s a bőgő megjelenésekor még a jó kedvű druzsák is nagykabátjaikat ölték magukra. Így esett meg az az eset, hogy a theaestélynek sem a közönségben sem a zenében egyáltalán nem volt introdukciója; a lámpák lassankint elaludtak s a művészek balsors-üldözött vezetője egy csalóddással ismét gazdagabban tért haza. Hja! a firmától függ minden.

Mióta általános szokássá lett, hogy előzetesen semmit sem publikálnak ki, megtörtént a város utcáinak elkekeresztelése is természetesen titokban. Most egyszerre mint Deus ex machina kőreboesáttatik a kereszt-levél, egytanácsai határozat alakjában, mely ellen appellálni már nem lehet. Hát az szent igaz, hogy a legtöbb utca böles belátással lesz a matrikulaba bevezetve, csak az a végzetes „Huszár-tér“ ne volna! Rettenetesen rontja az illuziót! Pedig a huszár ellen, mint a világ első katonája

gületlen kúnok vezetése mellett ismét betörvén, dúltak az ugis szerenesetlen országot.

Bekövetkezvén az Árpádház kihalta, midőn a függetlenség biztosítása vette igénybe a nemzet minden erejét, a keleti viszonyokra természetesen nem gyakorolhatott kellő befolyást. Így történt, hogy Szérbia és Oláhország függetlenítvén magokat, Macsót és Szörényt is elragadák. De az erélyes Anjouk megerősödvén a trónon, folytatták ez irányban az Árpádok politikáját. Róbert Károly is, de különösen Nagy Lajos megújítja a magyar főhatóságot felettük. Az utóbbi alapította a bodoni vagy bolgár bániságot s a katolikus vallás elfogadtatására a bosnyák, szerb s bolgárokkal szemben igazi hitbuzgalommal törekedett, bár célja érnie ne a sikerült. Mint a lengyel trónnak örököse, utóbb királyja, pedig a pogány lithvánok s tatárok ellen viselt több háborút.

Uralkodása alatt kezdődik a törökök ellen folytatott nagyszerű küzdelemünk is, melyben legfőnyesebben tölti be hazánk a keresztyénség s nyugati műveltség védőbástyája szerepét. Sajnos, hogy ő nem lépett fel ellenük teljes erejével, esetleg nagyobb európai szövetségben, hogy Európába nyomultokban, mielőtt még megvetették volna itt lábukat, visszazoritva őket Ázsiába s megmentse hazánkat a bekövetkezett végzetes harezoktól. Így a halála után beállt belviszályok s a könnyelmű, erejét szétforgató Zsigmond korában hatalmuk csak hamar oly nagyra nőtt, hogy többé e nagyszerű föladatra minden tekintetben rátermett Hunyadiak is csak visszazoritani, de nem megtörni voltak képesek, a gyenge Jagellók pedig már erre sem. Így következett be előbb Nándorfehérvár eleste, aztán a mohácsi katasztrófa.

A keresztyénség és nyugat védelme e küzdelemben is összeesik függetlenségünk védelmével. Azonban a mohácsi vész után kitört nemzeti ellentétek következtében a függetlenségünket mindinkább veszélyeztető Habsburg-ház ellen a nemzet egyik fele a törökkel fog kezdet, a százados ellenségnek keres támogatást nemzeti önállóságának biztosítása végett. Így jut hazánk legdusabb része, a nagy alföld a török kezébe s keletünk az erdélyi fejedelemség török protektorátus alatt. A ki ellen tehát a keresztyénség védelme volt hivatásunk, azzal kellett szö-

ellen nem lehet kifogásunk, de alig hisszük, hogy a böles kereszteselők szeméi előtt e külön katonai osztály delisége, csinossága lebegett midőn e esinosnak igérkező térnek nevet adott, sőt inkább hisszük, hogy a koresma oldalára akasztott középkori mű festmény nyerte meg a bizottság tetszését anyira, hogy annak emlékét a város legnagyobb terének nevével örökítette meg. Ebből kifolyólag a Temető-utca is lehetett volna „Abszi-utca.“ Aztán még mondja valaki, hogy nem bírunk mű-érzékkel, hogy nem ragaszkodunk multunk hagyományaihoz! Különben lehet remissencia is, — de ezt csak a „Huszár“ ókori falai tudnák megmondani.

Most már az a kérdés, hogy az új elnevezésekhez hozzá fog-e szokni a közönség? Mi azt hisszük, hogy a látható nagybetűkkel kiírt nevekhöz egy két év alatt könnyen hozzászokhatunk. Csak azt a szegény jó „Csutorás-utczát“ sajnáljuk, senki sem haragudott rá komolyan, mégis minden igaz rimaszombati polgárt bántott ez a szó — ok nélkül. Mind eddig elmondhattuk rá Köleseiivel: „névben él, de többé nincs jelen.“ — s ime most már a nevet Léthe árjaiba dobták...! A Csutorás-utczából „Mező utca“ lett. — a munkának, polgári kötelességek teljesítésének mezeje volt ez eddig is s lesz ezután is. Ignó tus.

Felhívás

Rimaszombat r. t. város nagyérdemű közönségéhez.

Városunk egyletei között kétségtelenül első rendű helyet foglal el a „Rimaszombati koresolyázó egylet.“ Csekély évi befizetés mellett — bizvást állíthatom — a legtöbb élvezetet nyújtja az intelligens közönségnek; s az élvezet — mely a mindenek felett ártatlan mulatság gyümölcseül jelentkezik — osztatlan, közös a zsengekoru gyermekkel, az ifju nemzedékkel, s a már meglelt korakkal. A koresolyázás előnyeit alig gondolnám, hogy valaki kétségbe vonná. Edzi a gyermeket, fejleszti rugékonyságát az ifjaknak, szóval, oly szórakozás, a hol a hasznos a mulatta óval van egybekötve.

Egyletünk választmánya azon tultalban, hogy minden egyeslet csak úgy érdemli meg a közönség pártolását, ha és a menyiben az egyeslet az általa kitűzött czél elérésére nélkülözhetetlen előfeltételeket biztosítja, a folyó év őszén a koresolya pályatestet szakértő mérnöki felvételt adalján kimélyítettette, a gátaikat és zsilipeket megcsináltatta, s általában a pályát oly karba helyezte, mely mellett bátran remélhető, hogy — az előző években tapasztalt hiányoknak ekkénti elenyészése mellett — a koresolyázó közönség testeszó mulatságának zavartalan elvezete biztosítva van.

Ezen munkálat azonban nagy anyagi áldozat árán volt keresztelvíhető, mert egyesletünk szerény tőkéjéből 150 frot emészett föl.

Jól tudom, hogy egy oly irányú egyesletnek, a milyen a koresolyázó egyeslet is — a tökegyűjtés nem képezheti feladatát, de azt is tudom, hogy pénz nélkül egyeslet élet nem létezhet, s hogy az egyeslet hivatva van úgy a tagok, mint a vendégek részére a körülményeknek megfelelő kényelmet biztosítani! — Az egyeslet előttem működött elnökei gondos takarékoskossággal gyűjtöttek össze néhány száz forintot egy építendő koresolyacsarnok költségeire. Ez eszme megtestesítése az utódokra bízott.

Midőn az előbbieken nyilvánosságra hoztam a folyó évi befektetés nagyságát, hogy ezen összeg az egyeslet alaptőkéjének mérvét lényegesen kisbecsítette meg, kifejezésre juttattam azt is, hogy elődeim eszmeje — a koresolyacsarnok építésének kérdése általán eljövte nincs.

Azonban hogy a jó indulat, mely az általam képviselt egyeslet iránt benrem él, látható eredményeket is mutasson fel, s illetve, hogy a koresolyacsarnok mielőbb felépíthető legyen, a város igen tisztelt közönségének szívéhez is kell fordulnom.

Fel kell kérnem első sorban arra, hogy egyesletünk tagjai közé minél tömegesebben iratkozzanak be, és továbbá — mivel egyesletünk akkor, midőn kér, a vett jóért viszon szolgáltatást is kíván teljesíteni. — hogy a téli idény alatt időszakonként rendezendő zeneestélyeinket becses pártfogásukban részesíteni sziveskedjenek.

vetkezünk saját állami létünk megtartása czéljából. Valóban elsomorító kép!

Mig azonban a német párt hiven s kitaróan folytatta a nagy küzdelmet a török ellen, a segélyre támaszkodó hazafiak sem dobták áldozatul neki a nemzet. Csak a kényszerítő szükség üze őket e szövetségbe. Hiven tükrözteti ezt vissza ez idők legnagyobb diplomátája, Bethlen Gábor politikája, ki „noha igen színezett nekik, keresztyén gyomorból gyűlölte a pogányságot.“ E kényszerítő szükséglet elismeri a nagy ellenfel. Pázmány Péter is híressé vált mondasában: „Ha Erdélyben magyar fejedelem nem ül, mindjárt gallérunk alá szök nekünk is a német.“*) Birmily nagyok tehát a csapatok, melyeket a töröktől szenvedtük, bármennyire pusztító el hazánk közepét, legtermékenyebb részét, bármennyire fogyasztá meg lakosságát, külön a magyarságot, bármennyire hátravetett a művelődés terén: az nem tagadható el, hogy abban neki is része van, hogy állami függetlenségünket, alkotmányos és vallási szabadságukat oly súlyos viszonyok közt megtartottuk s Ausztria provinciájává nem lettünk.

A török kivése után az előbbi helyzet vele szemben teljes mértékben visszatért. Hazánk továbbra is nyugat vélfala, bár az ettől fogva hanyatlásnak induló törökkel szemben oly kemény küzdelemre nincs szükség. III. Károly és II. József ismét harezoknak ugyan ellene, de ezek nem a régi harezok többé.

Legújában pedig a keleti viszonyokkal szemben némileg ismét olyanforma helyzetbe jutottunk, a minőben már az Árpádok, majd az Anjouk s Hunyadiak idejében voltunk. Úgy nemzeti, mint művelődési érdekeink, most már a szövetséges államféllel együtt, arra utalnak, hogy délkeleten oly irányban érvényesítsük befolyásunkat, hogy az ott ujonnan keletkezett mindinkább erősülő államok ránk nézve ellenséges irányban ne hódoljanak. S ez ismét nemesak saját ügyünk, hanem a nyugati műveltség érdeke is. Így nemzetünk világtörténelmi hivatása nyugat és kelet között ma is fennáll s bizonyára ma sem csekélyebb fontossága, mint bár mikor a multban.

S. I.

*) Horváth M. Magyarorsz. tört. Az új dolgozat II. kiadása. V. kötet 346. és 347. lap.

Midőn még tudatnám, hogy a koresolyapálya ünneplés megnyitása — remélhető kedvező időjárás mellett folyó hó 18-ik napjának d. u. fél 3 óráján leend. — magamat a nagyérdemű közönség becses jó indulatába zártam — maradok

Rimaszombatban, 1888. évi november hó 15-én.
tisztelttel

Lukács Géza, koresolyaegyleti elnök.

Hirek és vegyesek.

Királynénk edes atya Miksa bajor herceg Münchenben meghalt; temetésére a jelenleg utazáson levő felsőasszony nem fog megjelenni.

Királyi ajándék. Az angol királyné Koburg hercegnék két pár gyönyörű fehér szarvast ajándékozott. A királyi ajándék átvételére Guha Viktor baloghvári főerdész Hamburgba utazott, honnan a gyönyörű állatokkal a napokban tért vissza.

Czékus püspök életrajza. A protestáns árvaház naptár 15-ik évfolyama az 1889-ik évre megjelent s Czékus István rozsnyói lelkész a tiszai ágost, hitv. egyházkerület püspökének jól talált arcképét és életrajzát hozza. E szerint Czékus István 1818 évi december 22-én született Gömör-Panyiton nemes szülőktől. Az elemi iskolát szülő falujában végezte. a gymnasiumot Rózsnyón, a bölcseleti tudományokat Lőcsén, a papi tudományokat Pozsonyban. 1843-ban letette a kápláni vizsgát ugyanott, azután pedig 1 évet a tübingi egyetemen töltött. Onnan hazatérve egy évig Peesten Székács József mellett káplánkodott, a mikor a váci, akkor keltetkező felbén lévő evangélikus egyház lelkészi választott, a hol harmadféléven keresztül a lelkészi teendőket mellett az iskolai oktatást is végezte. Innen Keckemétre hivatott lelkészi, a hol 5 évet töltött s a mellett a református ottani főiskolájában mint a német nyelv tanára is működött, 1855-ben Sajó Gömörre, innen 1858-ban Dobsinára, a következő évben pedig Rózsnyóra hívták meg. 1878-ban megválasztott a tiszai ág. hitv. egyházkerület püspökévé. A jeles főpap nagyobb alkotásai közül az életrajzi írója a következőket sorolja fel: Sajó Gömörön virágzó magtárt alapított, Rózsnyón hasonlóképen magtárt, továbbá egyházi és női gyámintézeteket, majd kegyes adakozásokat gyűjtött a rozsnyói templom belsőjének kijavítására; a gymnasium czéjára több mint 6000 forintot gyűjtött, hitfelekezeti költségnek nélkül jótékony temetkezési társulatot alapított stb. stb. A tiszakerületi lelkésztanár s tanítói özeveg és árva nyugdíjintézet létesítése is neki köszöni a legtöbbit, ennek alapítókéje az ő pénztárnokága alatt 60,000 fortra növekedett.

Meghívó. A miskolci kereskedelmi és iparkamara f. évi november hó 20-án d. u. 3 órakor a saját helyiségében közös ülést tart, melyre a kamara tagjait tisztelttel meghívom. — Miskolcz, 1888. november hó 6-án Radvány István, elnök. — Napirend: I. Elnöki előterjesztések. II. A borkiállítás rendező bizottság jelentése. III. Az osztrák-magyar bank miskolci fiókintézete bicélt bizottságába tagok ajánlása. IV. A gömör-megyei ipartanács tagjainak megválasztása. V. A felső-magyarországi kis vasipar tárgyában kelt emlékirat tárgyalása. VI. Előre be nem jelentett indítványok.

Uteza keresztelés. A városi képviselő testületnek október hó 29-én tartott közgyűlésén benutatta jelentését a város terei és utcái elnevezése tárgyában kiküldött bizottság, mely azon alkalomból, hogy a telekkönyvi átalakításokra vonatkozó munkálatok nem sokára foganatosítva lesznek, javaslatot terjesztet a tanács elé a régi és czelszerűtlen uteza-neveknek újakkal való felelőreállítására. A tanács e javaslatot hozzájárult és az új elnevezések a következők: **állapítottak meg:**

1. Az eddigi Belsőpiaz új neve: Fő-tér.
 2. Az eddigi Buzapiaz új neve: Huszár-tér.
 3. Az eddigi Zöldfa utca új neve: Losonezi-utca.
 4. Az eddigi Belső Rózsza utca új neve: Rózsza-utca.
 5. Az eddigi Külső Rózsza-utca új neve: Koháry-utca.
 6. Az eddigi Alsó Pokorágyi-utca (a esürok közt) új neve: Pokorágyi-utca.
 7. Az eddigi Felső Pokorágyi u. új neve: Kmetty-utca.
 8. Az eddigi Szél-utca új neve: Ferenczy-utca.
 9. Az eddigi Szentkirály utca új neve: Tompa-utca.
 10. Az eddigi Iskola-utca új neve: Szentpéter-utca.
 11. Az eddigi Csereresényi-utca új neve: Kossuth-utca.
 12. Az eddigi Temető-utca új neve: Deák Ferencz-utca.
 13. Az eddigi Csutorás-utca új neve: Mező-utca.
 14. Az eddigi Rimasor-utca új neve: Szijjártó-utca.
 15. A Fő-tértől a kisdudóv-intézet felé vezető utca: Iskola-utca.
 16. A megyeház mellett Tamásfala felé vezető utca: Tamásfali-utca.
 17. A Piskalszky féle ház melletti utca: Nagyhid-utca.
 18. A Sódoma hídjáról jobbra vezető utca: Sódoma-utca.
 19. Az ugynevezett újvárosnak a belvároshoz közelebb eső, eddigi névtelen utcája: Újváros-utca.
 20. Ugyanannak a Sódomató baloldalán elhúzódo utca: Tópart-utca.
 21. A jobb oldalán elhúzódo része: Kishid-utca.
 22. Az eddigi Rimasor most Szijjártó utczából lefelé menve jobbra kiágazó első kis utca: Gubás-utca. A második: Halász-utca.
 23. A Jánosi utczából a kis pást felé balra vezető utca: Kispást-utca.
 24. A Huszár vendéglő melletti: Forgách-utca.
 25. A Risky ház melletti: Széchi-utca.
 26. A Huszár vendéglőtől a vasut felé vezető utca: Andrássy-ut. névvel jelöltetni határozatik — A tamásfali utczából az újváros, most Tópart-utca irányában a Rimafolyó mentén elhúzódo utca: Rimapart-utca.
 27. A kispást marad: Kispást.
 28. A Jánosi-utca: Jánosi-utca.
- Az utcák és terek megszámozásával — beleértve a tagosítás alkalmával belsősegeknek kijelölt — eddig számtólfoldeknek használt területek, s jelenleg szám nélkül hagyott belteleket is, azon megállapított elv mellett, hogy minden utca és tér — külön-külön 1 számmal kezdendő, s a mely beltelek több önálló, s külön tulajdont avagy lakást képező ház van, az első ház által nyert szám, betűvel tört alakban alkalmazandó — főkapitány bizatik meg azzal, hogy minden házra alkalmazandó szám táblán, az illető utca, avagy tér is kitéüntetve legyen.

A 1000 utcák közül tehát elveztek nevüket a temető-utca és csereresényi utcák, melyek századunk két legnagyobb államférfiáról Deák Ferenczről és Kossuth Lajosról nyerne új nevet. A rimasor-utca a helybeli kalvinista egyház legnagyobb alapítójának Szijjártó István örökíti meg nevét, ki egy 25000 forintos alapítvánnyal szerzett magának hervadhatalan érdemet; a külső Rózsza-utca a város hajdani birtokosának a Koháry család emlékének van szentelve, míg a Felsőpokorágyi-utca Kmetty tábornoknak (ki egy felsőpokorágyi evang. pap fia volt) fogja viselni a nevét. Városunk országos hírű szülőttei közül Ferenczinek, az első magyar szobrásznak a Szél-utczát, Tompa Mihálynak a Szentkirály-utczát szentelte a város kegyele. A megye történelmi nevezetességű családjai közül egy-egy utcát kaptak a Forgách, Széchy és Andrássy családok. Sajátságos egy kissé az, hogy a városnak egyik legszebb tere, mely ugy alakjára, mint nagyságára nézve a város egyik legszebb pontja lehet idővel már is palotaszzerű középületekkel van szegélyezve, (törvényszéki épület, tüzérkaszárnya) egy kis lebuji-forma kurta koresmárol nyerte új nevét. A Huszár koresma igaz, hogy a város tulajdona melyből jelentékeny jövedelmeket hoz, de ez még magában véve nem indító ok arra, hogy arról a legdisztelenebb épületről nevezék el e gyönyörű tere. A dolog némi magyarozatát abban találunk, ha e kurta koesmát a város, mint tulajdonos, idővel palotává építné ki. A többi új elnevezések a helyi viszonyokhoz és hagyományokhoz képest történtek.

A helybeli koresolyázó egyesület a gymnasiumi ifjuság részére 20 db idényjegyet ajándékozott. A gymnasium tanártestülete folyó hó 16-án tartott ülésében a szép ajándékot meleg köszönet kíséretében vette tudomásul s köszönetét jegyzőkönyvbe iktatta.

Mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek adott kedvezmények. Míg nálunk évek óta vajudik a mezőgazdasági hitelszövetkezetek ügye és csak itt-ott alakul néha egy ilyen intézet egyesek vagy önkormányzati tényezők áldozatkészsége és kezdeményezése folytán, addig Ausztriában maga az állam vette kezébe az ügyet és hathatós támogatásával viszi előbbre a megvalósulás felé. Legújabbban is az osztrák kormány törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, melynek értelmében a kizsádkának igen ajánlatos Raiffeisen féle rendszeren alapuló kölcsön-pénztáraknak tetemes kedvezmények adtnak. Ilyen kedvezmény egyebek közt az, hogy a pénztárak által adott kölcsönökről kiállított kötelezvények után (a váltót e pénztárak nem ismerik) csak annyi bélyeg jár, mintha váltó volna, tehát egy scálával alacsonyabb. Egyik további kedvezmény az, hogy e pénztárak a hatóságokkal való levelezésben, illetékmentességet élveznek. Tekintve, hogy nálunk a magánkezdemenyezés sokkal nehezebb mint más országban, bizony ohajtandó volna, ha a mezőgazdasági hitelügy kérdése mihamarabb országos megoldást nyerne.

A takarmánymagvak ára a legutóbbi hetekben igen jelentékenyen emelkedett. Így a budapesti tőzsde hivatalos jegyzése szerint október hó elején a luczerna került métermázszámként 52 frtba, a vörös heremag került mázszámként 56 frtba. Ma pedig, alig négy hét múlva, az előbbinek ára 65 frt, az utóbbié 62 frt. Ez az áremelkedés abban találja magyarozatát, hogy a nyugati államokban a takarmányneműk termése igen rossz. Még nálunk sem igen dicsérik és sok vidéken nagyon is hiányos. — Egy budapesti nagy magkereskedő már hónapokkal ezelőtt összevásárolta a vidéki készleteket, sőt tavasszal még Olaszországot is bejárta és az ottani termelőktől kötére vásárolt nagyobb mennyiséget az akkor aránylag olesó árakon. Természetes, hogy az illető a jelenlegi áremelkedés mellett óriási haszonra tett szert.

A magyar szt. korona országainak politikai térképe az új megyei beosztás tekintetbevételével, 1889-ik évi kiadás. Ugy a tiszta és világos nyomás, megéyntint külön színezve, valamint pontosság tekintetében egyike a legjobb kézi térképeknek. Különösen iskolai, de magánhasználatra is igen ajánlhatjuk. Ára 20 kr. Megjelent és kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésében. Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Tűzrendészeti szabályok kézikönyve, összeállította Dr. Szokolay István. Ezen, a legújabb törvények és rendeletek alapján összeállított és magyarozatokkal, gyakorlati példákkal, utasításokkal ellátott könyveske rendkívüli fontos dolgokat tartalmaz. A f. é. augusztus hóban kiadott Tűzrendészeti kormányrendelet a legszükségesebb intézkedések közé sorolandó; sürgőssége rég éreztetik, kevésé kifejldött s nem igen szerenésés társadalmi állapotainkban. Az elemi csapások körül semmi sem pusztít nálunk annyira mint a tűzvész; ennek csapásai minduntalan előfordulnak az országnak hol egy hol más vidékén, ugyszólván mindennapiak, folytonosak. — Maga a gonoszság, mely a gyuttogatásokat előidézi, népünknel nagyon meggyökeresedett és elterjedt bűnös tulajdonság, melynek nagyon sok vagyoni áldozatai vannak. Még több szerenésétlenség keletkezik vigyázatlanságból, hanyagságs gondatlanságból, melynek forrásait bőven feltalálhatjuk a nép különféle rossz szokásaiban, hátramaradt életmódjában, hibás és káros lakási és munkálati eljárásában. Mind-zekre lényeges befolyással van népünknek közműveltségi nagy hátramaradottsága — melyen az újabb években nagy lendületet nyert elemi oktatás sem volt képes érezhetőleg segíteni. — Jelen tűzrendészeti rendeletnek kétségtelenül meg leend üdvös hatása, midőn a minden műveltebb országban rég alkalmazásban levő szabályokat állit fel, melyek ugy a tűzvész keletkezése előtt, mint annak bekövetkezésével létesítendő, és a midőn a községeket s hatóságokat tűzrendőri szabályrendeletek mielőbbi alkotására utasítja, melyek közt az építészeti szabályrendelet kiváló fontos-ságú bir. — Ezen intézkedések a véletlenül párosult vigyázatlanság s hanyagság káros kímőveit tetemesen csökkenthetni fogják, míg a gonoszszágból eredt gyuttogatások ellenében szükséges, hogy a büntető törvény szigor legnagyobb mértékben érvényesíttessék. — Ezek mellett azonban nézetünk szerint, nagy szükség lenne arra, hogy a néptanítók s különösen a lelkészek főhivataluknak ismernék a népet oktatni s felvilágosítani azok iránt, miket tűzrendészeti tekintetben részünt tenniük, részünt ovatosan elhagyniok kellenek s így a nép balitéleteit s elavult szokásait javítani. — Nem birjuk eléggé ajánlani ezen hasznos könyvet, különösen községek, községi előljárók, közejegyzők, városi és megyei tisztviselők, rendőrségi hivatalnokok, ház- és földbirtokosok számára. Ára 50 kr. Megjelent és kapható Lampel R.

(Wodianer F. és fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapestben.

Gróf Vay Dániel „Magyarország története“ ezimű munkájából már az 5-ik füzet is elhagyta a sajtót. — H. Géza uralkodásából 1141. a tatárok betöréseig 1241-ig való történetet írja le népszerű nyelven, könnyen érthető stylusban. E munka minden nap nagyobb nagyobb elterjedésnek örvend, s mint házagot pótló munkát, melegen ajánljuk minden igaz magyar ember figyelmébe. — Egy füzet ára 15 kr. Előfizetési ára egy évre 5 frt 30 kr., félévre 2 frt 70 kr., negyedévre 1 frt 85 kr. Megrendelések és előfizetések Debreczenbe a „Magyarország története“ kiadóhivatalába („Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdája) ezimezendők.

Egy egész könyvtár lesz az eredeti elbeszélések-ből, mely a Vértési Arnold 1000 elbeszélését tartalmazó „Magyar Világ“ ezimű füzetes vállalatban megjelenik. Ma küldetett be hozzánk a 8-ik füzet, mely „Az anya“ ezimű novellát tartalmazza teljesen. Az első kötet nem kevesebb mint tíz hosszú elbeszélést foglal magában s 19 nagy ivre terjed. Ha meggondoljuk, hogy a 19-ivnyi terjedelmű kötet alig kerül többé 90 kr-nál, újra bebizonyul, hogy hazánkban ennél olesóbb értékű irodalmi vállalat, még nem forgott közközben. Ohajtandó volna, hogy a nép, melyet haszontalan rémregényekkel megrohannak, a tudatára ébredne ennek, s nem zengedő közel magához az erkölcselit megmetyelőz olvasmányokat, hanem az ily, valóban értékes könyveket igyekeznek megszerezni. A kiadóhivatal az egyes kötetekhez igen díszes bekötési táblákról is gondoskodik s erre nézve a tudnivalókat legközelebb közölni fogja előfizetőivel. Az új előfizetőknek természetesen az első kötet egészben megküldetük. Ismételve ajánljuk a nagyérdemű munkát az olvasó közönségnek. Előfizetési ár félévre (26 füzetre) 3 frt 90 kr., negyedévre (13 füzetre) 1 frt 95 kr. De megrendelhetni a könyvkereskedések utján ugy is, hogy csak az egyes füzetek hához szállításakor kell azokért midig 15 krt fizetni. Az előfizetési pénz Debreczenben Vértési Arnold nevére is küldhetők.

Nyilvános nyugtázás. A „Gömör-megyei közkórház“ betegéinek könyvtárát újabban tek. Liszka József gyógyszerész ur 12 frt 27 krral gyarapította. — A melyért e helyen mondom a szenvedők nevében őszinte köszönetet. — Rimaszombat, 1888. november 14.

Dr. Löcherer Tamás, igazgató.

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

14321. sz. — A folyó évi október hó 24-én tartott megyebizottsági közgyűlés határozata értelmében, az 1889. évre a megyei szolgásmélyzet ruházata, irodai szerek s a megye házána szükséges világítási és fűtési anyagok árlejtés, vagy alkuegyezmény utján lévén az eddigi gyakorlathoz képest beszerzendők, e végből eljárás határidőül a folyó évi november hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája Rimaszombatba, a megye székházához kitűzetik.

Egyszersmind vállalkozni kívánók ezen határidőre a szükséges bánatpénzzel ellátva, ezennel meghívotnak. A feltételek iránt a megye számvéveségénél időközben is bővebb felvilágosítás nyerhető.

Rimaszombat, 1888. november hó 7-én.

Bornemisza, alispán.

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Kitünő lópokrócok.

Alólirott ajánlja a t. lórtartó gazdáknak, hogy **rimaszombati szijgyártó üzletében a legkitünőbb lópokrócoknak** párja 5 frttól 20 forintig nagy választékban kapható.

Trubint Lukács, szijgyártó.

Táncztanítási jelentés.

Tisztelttel tudatom a n. é. szülők, valamint mindkét nembeli ifjusággal, hogy Rimaszombatban

táncztanítási tanfolyamot

nyitok és azt folyó évi november 18-án megkezdem.

Főigyekezetem lesz: hogy növendékeim ne csak a tánczokban jártasságot, hanem a helyes állást, járást és a test kiképzésére megkivántató szabályokat is alaposan elsajátítsák.

Jelenkezésk addig is lakásomomon: **felső-rima or-utca 5. sz. a** történhetnek.

A tanfolyam tanítása díja: 6 frt.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam.

Rimaszombat, 1888. november hó 8-án.

teljes tisztelttel

DOBRAŒSZKY JÁNOS, táncztanító.

Hirdetmény.

6544. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy a **magy. kir. kincstár** végrehajtónak **Dapsy Mária özv. Kalas Jánosné** végrehajtást szenvedő elleni 93 frt 97 kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Alsószuha község határában fekvő az alsószuhai 11. sztykben foglalt ingatlanokból előbb Dapsy Mária özv. Kalas Jánosné jelenleg Szuhay Pál nevére álló fele részre az árverést 909 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó 15-ik napján d. e. 10 órakor Alsószuha községben a községi bíró házána megtartandó nyilvános

árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 90 frt 90 krt készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óva-
dekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1888. szeptember 29. napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint tlkkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

A véghlesi

10-*

„Vera-forrás savanyuvize.“

Felsőmagyarországnak legkitünőbb és leg-
tisztább szénsavdus savanyuvize

ugy mint a Gieshübli

a bort nem festi.

Kapható bizottmányi raktárunkban:

KERN ADOLF urnál Rimaszombatban,
valamint:

a „Vera-forrás“ kezelőségénél
Véghlesen. (Zólyom megye.)

A véghlesi „Vera-forrás“ kezelősége.

Hirdetmény.

Alólírott tisztelettel hozza a mélyen tisztelt
építész, kőfaragó és építető közönség
tedomására, miszerint **Balogfala** község (Gömör-
megye, vasuti állomás) **határában** levő kitünő
minőségű **termés-kő bányát** több évekre ki-
bérélvén, onnan mindenféle **hidak, épületek,**
szobrok és **keresztekhez** szükséges külön-
féle alak- és nagyságu kövek — nyers vagy fara-
gott állapotban — a következő áron adatkak:

Egy kő-öl fal kő 5 frt — kr.
Egy kő láb faragáshoz való kő — frt 60 kr.
Egy kő-láb kifaragott kő frt 80—90 krig.

Ezenkívül felvállalok **sírkövek** és **ke-
resztek** teljes elkészítését.

Levelbeli megkeresések **Várgedére** alól-
írottra czimzendők.

ADÁM ISTVÁN,
kőbánya bérlo.

2—2

Húsmérési jog bérbeadás.

I.

A salgótarjáni köszénbánya részvény-társulat
salgótarjáni és iraszói bányatelepein levő méz-
szárszékeiben gyakorlandó húsmérési jog 1889. évi
január 1-től kezdve **egy** esetleg **három** évi időtar-
tamra ajánlat utján kiadatik.

Ezen mézszárszékek évi forgalma 45.000 forint.

A vállalkozó által a bányaszemélyzetnek a hús
jegyekre szolgáltatni ki, melyek minden hó végén
a társulat salgótarjáni pénztára által készpénzzel
beváltatnak.

A vállalkozó bérösszeg fizetésére nem kötelez-
tetik, tartozik azonban biztosíték gyanánt 1000 frtot
megfelelő értékben letéteményezni.

Ajánlatok folyó évi december hó 1-ig alulírt
igazgatóságánál Budapesten nyújtandók be, és minden
ezen vállalatra vonatkozó egyéb feltételek ugy az
alulírt igazgatóságánál, mint a salgótarjáni banya-
igazgatóságánál megtudhatók és bővebb tájékozás
nyerhető.

**A salgótarjáni köszénbánya
részvény-társulat igazgatósága.**
Budapest, V. József-tér 14. sz.

II.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvény-
társaság salgótarjáni gyári és salgóbányai telepein
levő mézszárszékekben gyakorlandó húsmérési jog
1889. évi január 1-től kezdve **egy** esetleg **három**
évi időtartamra ajánlat utján kiadatik.

Ezen mézszárszékek forgalma circa 25 000 frt;
és a vállalkozó által a gyári és bányaszemélyzetnek
— előírt hitelre — kiszolgáltatótt húсок értéke
minden hó végén a társasági pénztár által kész-
pénzben kifizetetik.

Vállalkozótól bérösszeg fizetése nem követel-
tetik, azonban tartozik biztosíték gyanánt 1000 frtot
megfelelő értékben letéteményezni.

Ajánlatok folyó évi december hó 1-ig alulírt
igazgatóságához Salgótarjában — hol minden ezen
vállalatra vonatkozó egyéb feltételek megtudhatók
és bővebb tájékozás nyerhető — nyújtandók be.

**A rimamurány salgótarjáni vasmű
részvény-társaság
salgótarjáni elelmezési intézetének
igazgatósága.**

3—3

Hirdetmény.

6784. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Horváth
László** végrehajtatónak **Vinceze István Dori**
végrehajtást szenvedő elleni 101 frt 26 kr. tőkekövete-
lés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszom-
bati kir. törvényszék területén levő Osgyán község hatá-
rában fekvő az osgyáni 74. sztk. foglalt egy egész urb.
birtokból **Vinceze Dori** Istvánt illető felerészére az árve-
rést 1168 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron
elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az
1889. évi január hó 25-ik napján d. e. 10 órakor Osgyán
községben a községi bíró házánál megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni
fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 116 frt 80 krt készpénzben, vagy az
1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igaz-
ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a
bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi október hó 7. napján.
A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

6785. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Horváth László**
végrehajtatónak **özv. Vinceze István** végrehaj-
tást szenvedő elleni 47 frt 94 kr. tőkeköveteletés és jár-
uléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir.
törvényszék területén levő Osgyán község határában
fekvő az osgyáni 72. sztkönyvben foglalt özv. Vinceze
Istvánné Kovács Borbála nevében álló $\frac{1}{4}$ urb. telekre az
árverést 1412 frtban ezennel megállapított kikiáltási ár-
ban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok
az 1889. évi január hó 24-ik napján d. e. 10 órakor
Osgyán községben a községi bíró házánál megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól
is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 141 frt 20 krt készpénzben, vagy az
1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333.
sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi október hó 9. napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

A t. géptulajdonos urak figyelmébe.

Hosszu évi gyakorlataim azon tapasztalatra vezettek, hogy a eséplésnél előforduló
fennakadásokat leginkább az okozta, hogy az illető gépek nem voltak alaposan rendbe hozva,
hanem **úgy, amint azok használat után felretétettek**, közvetlenül az idény előtt lettek ismét
elővéve s vagy épen nem, vagy csak fogyatékosan, legtöbb esetben avatatlan kezek által
munkaképessé téve.

Jó szolgálatot vélek tehát tenni a t. géptulajdonos uraknak, midőn arra kérem, mi-
szerint a javítást igénylő gépeket a munka befejezte után, midőn azok hiányai leginkább
megállapíthatók, megvizsgáltatni és **azok kijavitása iránt már most intézkedni szives-
kednének.**

Legkitünőbb anyagból készített alkatrészek nálam leszállított árakban kaphatók.

Gőzmozdonyok és eséplőgépek javítását, **tűzszekrények, csőfalak elkészítését és
gépátalakításokat** gőzerőre berendezett, megnagyobbított műhelyeimben gyorsan és jutá-
nyosan eszközöltetek.

A nagyobb javításokért járó összeg megfizetésére a jövő aratás utáni elvárók.

3—6

ÁRAK:

1 teljes tűzszekrény	frt 290--
1 csőfal	" 65--
1 előfal	" 42--
1 szikrafogó	" 12--

Kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND

gazdasági gépgyára és vasöntödéje

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

angol gépgyár képviselője

MISKOLCZON.

Hirdetmény.

6379. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **ifj. Kovács
János** végrehajtatónak **Boros András** végrehaj-
tást szenvedő elleni 66 frt 96 kr. tőkeköveteletés és jár.
iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvény-
szék a kir. járásbírósig területén levő Sztrizs község
határában fekvő sztrizsi 8. sztk. foglalt Boros András
névén álló $\frac{1}{4}$ Urbéri telekre az árverést 477 frtban
ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó
15-ik napján d. e. 10 órakor Sztrizs községben a község
bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megá-
llapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 47 frt 70 krt készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi szept. hó 27 ik napján.
A rimaszombati kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

6138. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **ifj. Kovács
János** végrehajtatónak **id. Simon András és
Péter** végrehajtást szenvedő elleni 125 frt tőkekövete-
letés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati
kir. törvényszék területén levő Pádár község határában
fekvő a pádári 93. sztkjvben foglalt id. Simon András
és Simon Péter nevében álló $\frac{1}{8}$ urb. telekre az árverést
581 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elren-
delte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889.
évi január hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor Pádár köz-
ségben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen
a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 58 frt 10 krt készpénzben, vagy az
1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékké-
pes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a
bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1888. szeptember 13. napján.
A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

4681. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint tlkkvi
hatóság közhírré teszi, hogy a **Nyustyai Takaré-
pénztár** végrehajtatónak **Palecska György** végrehaj-
tást szenvedő elleni 90 frt tőkeköveteletés és jár. iránti
végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék
területén levő Haesava község határában fekvő a haesa-
vai 18. sztkjvben foglalt $\frac{15}{192}$ urb. telekből Palecska
Györgyöt illető $\frac{3}{15}$ részére az árverést 477 frtban ezen-
nel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a
fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi november hó
27-ik napján d. e. 9 órakor Haesava községben a községi
bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megá-
llapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 47 frt 70 krt készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában, jelzett árfolyammal szá-
mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a.
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óva-
dekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi július hó 6. napján.
A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

4599. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Ambrózy
József** végrehajtatónak **Dianiska Pál** végrehaj-
tást szenvedő elleni 210 frt tőkeköveteletés és járuléka iránti
végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék
területén levő Tiszoloz város határában fekvő a tiszolozai
434. sztkjvben foglalt Dianiska Pál nevében álló ingat-
lanokra az árverést 801 frtban ezennel megállapított
kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt
ingatlanok az 1888. évi november hó 26 ik napján d. e.
10 órakor Tiszoloz községben a község házánál megtar-
tandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron
alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10% -át vagyis 80 frt 10 krt készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a.
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óva-
dekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi jul. hó 3 napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.